

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2011- 2015**

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Wprowadzenie i definicje	5
3. Diagnoza problemów osób niepełnosprawnych w powiecie elckim	6
3.1 Rehabilitacja społeczna	9
3.2 Rehabilitacja zawodowa oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych	11
3.3 Oświata i edukacja osób niepełnosprawnych	12
3.4 Profilaktyka i opieka zdrowotna	13
3.5 Pomoc społeczna	15
4. Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych	15
5. Harmonogram działań	17

1. WSTEP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 stoi na straży praw i wolności obywateli naszego kraju. To podstawowy akt prawny regulujący między innymi prawa osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne zgodnie z art. 32 Konstytucji, tak jak wszyscy obywatele, mają fundamentalne prawo do równego traktowania. Konstytucja zakazuje dyskryminacji obywateli w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Nakłada też na władze publiczne, zgodnie z art. 68, obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej, a art. 69 Konstytucji RP udzielania osobom niepełnosprawnym pomocy w zabezpieczeniu ich egzystencji, przysposobieniu do pracy w drodze przeszkolenia zawodowego, pomoc w zakresie komunikacji społecznej pozwalającej im żyć w społeczeństwie. Ponadto Konstytucja określa zasady jakimi powinna kierować się władza ustawodawcza, samorządy terytorialne działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 1 sierpnia 1997 r. podjął uchwałę „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych” regulującą prawa osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Elckim na lata 2011 – 2015 jest dokumentem służącym realizacji polityki socjalnej i społecznej kierowanej do osób niepełnosprawnych powiatu elckiego. Adresatami programu są osoby niepełnosprawne i ich rodziny z terenu powiatu elckiego.

Program będzie realizował cele szczegółowe określone w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2015 roku i będzie stanowił jej integralną część. Jednocześnie opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest wykonaniem zapisu zawartego w art. 35a ust.1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nakłada na powiat zadanie opracowania i realizację zgodnego z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Celami strategicznymi w/w programu są:

1. Diagnoza warunków życia, problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie;
2. Poprawa warunków i jakości życia oraz zapewnienie pełnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
3. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;
4. Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin, zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony praw

- osób niepełnosprawnych;
5. Zintegrowanie działań samorządów i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Podstawa prawna opracowania

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych art. 35a, ust.1 (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm).

Obszary programu

1. Rehabilitacja społeczna.
2. Rehabilitacja zawodowa oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych.
3. Oświata i edukacja osób niepełnosprawnych.
4. Profilaktyka i opieka zdrowotna.
5. Pomoc społeczna.
6. Organizacje pozarządowe.
7. Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Partnerzy

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.
2. Powiatowy Urząd Pracy w Ełku.
3. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Ełku.
4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku.
5. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.
6. Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Ełku.
7. Urząd Miasta Ełku.
8. Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu ełckiego.
9. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
10. Media lokalne.
11. Spółdzielnie mieszkaniowe, deweloperzy.

2. WPROWADZENIE I DEFINICJE

Program skierowany jest do niepełnosprawnych mieszkańców powiatu ełckiego. Szacuje się, że problem ten dotyczy bezpośrednio ponad 10 tysięcy mieszkańców naszego powiatu, a pośrednio, dodatkowo kilkanaście tysięcy członków ich rodzin.

Definicja niepełnosprawności jest bardzo płynna i nie daje się jasno sprecyzować. W życiu każdego człowieka pojawiają się momenty mniejszych lub większych możliwości czy też ograniczeń fizycznych. To, co obecnie jest dla nas łatwo dostępne, za kilka lat może być barierą nie do pokonania. Pomijając dysfunkcje z powodów nieszczęśliwych wypadków, jest wiele przyczyn pogłębiania się wraz z wiekiem niepełnosprawności i dysfunkcji. Wbrew obiegowym opiniom, niepełnosprawność jest brakiem przystosowania funkcji danego organizmu do warunków, w jakich się znajduje. Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne. Druga definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi: „Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę, oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”. Natomiast ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawęża powyższą definicję określając: „Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie”.

Dla potrzeb Powiatowego Programu przyjmujemy obie podane definicje, stosując określenie z ustawy do realizacji zadań z niej wynikających. Biorąc pod uwagę powyżej przytoczone definicje niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych, może być fizyczna, intelektualna lub polegać na dysfunkcji zmysłów; może wynikać z choroby somatycznej lub choroby umysłowej. Wymienione zaburzenia, sytuacje mogą mieć charakter stały lub przejściowy. Niepełnosprawność dotyczy osób w każdym wieku.

Program obejmuje lata 2011 - 2015 i jest uporządkowanym zbiorem celów tworzących system pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom z terenu powiatu ełckiego. Nadrzędnym celem tego programu jest stworzenie warunków osobom niepełnosprawnym,

umożliwiających maksymalne wykorzystanie ich potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia jak największej życiowej samodzielności i aktywności oraz poprawy warunków życia.

Celem Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest również podniesienie świadomości społecznej o problemach osób niepełnosprawnych, mieszkańców powiatu elckiego oraz zapewnienia im godnego, możliwie pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym.

W Programie starano się zdiagnozować możliwie wszystkie aspekty życia osób niepełnosprawnych. Program określa kierunki działań zmierzających do zapewnienia osobom niepełnosprawnym warunków do godnego i aktywnego życia oraz pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Misją tego programu jest dążenie do tego aby każda osoba niepełnosprawna mieszkająca na terenie powiatu elckiego miała poczucie, że jest pełnoprawnym członkiem naszej lokalnej społeczności.

3. DIAGNOZA PROBLEMÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE ELCKIM

Ocenia się, że ponad 14 % ludności w naszym kraju to osoby niepełnosprawne. W Polsce wg danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku było 5.567.711 osób niepełnosprawnych. Według prognoz GUS liczba ta ma osiągnąć w 2010 roku wielkość ponad 6 milionów. W województwie warmińsko - mazurskim liczba osób niepełnosprawnych wg Narodowego Spisu Powszechnego osiągnęła wielkość 211.575 (w tym 7.017 dzieci niepełnosprawnych w wieku od 0 do 15 lat) co stanowi 3,32 % ogółu ludności województwa warmińsko – mazurskiego.

Na terenie powiatu elckiego sytuacja osób niepełnosprawnych przedstawia się następująco:

- Liczba osób niepełnosprawnych ogółem – 7.948
- Liczba osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej – 7.652
- Liczba osób niepełnosprawnych w wieku 0 – 14 lat – 296
- Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy – 491

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elku w 2010 roku wydał 3.012 orzeczeń w tym 2.589 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności i 423 orzeczenia o niepełnosprawności z czego mieszkańcom powiatu elckiego wydano w sumie 1.688 orzeczeń w tym 1.482 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności i 206 orzeczeń o niepełnosprawności.

W 2010 r. ośrodki pomocy społecznej objęły wsparciem około 1.182 osób niepełnosprawnych.

Jak wynika z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku na koniec listopada 2010 r. zarejestrowanych było 491 osób niepełnosprawnych (218 kobiet, 273 mężczyzn) w tym:

- niepełnosprawni bezrobotni: 408 w tym 193 kobiety;
- niepełnosprawni poszukujący pracy: 83 w tym 25 kobiet.

Na terenie powiatu ełckiego funkcjonują liczne jednostki, które umożliwiają dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej realizację obowiązku szkolnego. Dzieci w wieku przedszkolnym mają możliwość funkcjonowania w środowisku rówieśniczym dzięki 3 oddziałom integracyjnym istniejącym w 2 przedszkolach z oddziałami specjalnym i integracyjnymi:

- Miejskie Przedszkole „Światelko”- 2 oddziały - 5 wychowanków;
- Miejskie Przedszkole „Słoneczna Ósemka”- 1 oddział - 3 wychowanków.

Nauczanie dzieci niepełnosprawnych na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjalnej odbywa się w szkołach prowadzonych przez Miasto Ełk, w których funkcjonuje łącznie 12 klas integracyjnych (w tym: w szkołach podstawowych - 11 klas - 38 uczniów; w gimnazjach- 1 klasa - 4 uczniów).

Na poziomie szkoły gimnazjalnej nauka dzieci niepełnosprawnych odbywa się również w Szkole Specjalnej przy ul. Grajewskiej 16A w Ełku (Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Ełku), do którego uczęszcza 225 uczniów.

Osoby niepełnosprawne kończące gimnazjum mają możliwość kontynuowania nauki w szkołach średnich dostosowanych do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych min.:

- Zespół Szkół Nr 2 w Ełku im. K. K. Baczyńskiego – ok. 6 uczniów niepełnosprawnych;
- Zespół Szkół Nr 3 im. J. H. Małeckich w Ełku - ok. 9 uczniów niepełnosprawnych;
- Zespół Szkół Nr 6 im. M. Rataja w Ełku - ok. 15 uczniów niepełnosprawnych;
- Zespół Szkół Nr 5 im. K. Brzostowskiego w Ełku - ok. 10 uczniów niepełnosprawnych;
- Zespół Szkół Mechaniczno – Elektrycznych w Ełku – ok. 5 uczniów niepełnosprawnych;
- pozostałe szkoły (różne rodzaje niepełnosprawności nie wymagające dostosowania szkoły do potrzeb osób niepełnosprawnych) – 26 uczniów niepełnosprawnych.

Na terenie powiatu ełckiego funkcjonują również dwie uczelnie wyższe tj. **Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku Filia w Ełku** w której uczy się ok. 20 studentów niepełnosprawnych oraz Uniwersytet Warmińsko - Mazurski w Olsztynie - Centrum Studiów Bałtyckich w Ełku w której uczy się ok. 16 studentów niepełnosprawnych.

Natomiast dorosłe osoby niepełnosprawne, posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności i wskazania do zajęć w warsztatach terapii zajęciowej, mogą uczestniczyć w zajęciach warsztatowych. Warsztaty Terapii Zajęciowej zapewniają niepełnosprawnym rehabilitację poprzez pracę, wyrabiają umiejętności samodzielnego zaspakajania potrzeb życiowych, uczą

samoobsługi oraz dają możliwość aktywnego życia w środowisku. W Ełku działa jeden WTZ przy ul. Kolejowej 31 dla 45 osób niepełnosprawnych prowadzony przez Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Ełckiej.

Wartym podkreślenia jest fakt, że na terenie powiatu funkcjonują:

1. Dwa specjalistyczne Domy Pomocy Społecznej:
 - 1) Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci „Tęczowy Dom” to ośrodek kompleksowej opieki i rehabilitacji dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym lub/i sprzężonymi niepełnosprawnościami prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek w Ełku – 110 miejsc statutowych;
 - 2) Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej to dom dla osób przewlekle psychicznie chorych – 280 miejsc statutowych
2. Dwa ośrodki wsparcia dziennego:
 - 1) Środowiskowy Dom Samopomocy w Ełku przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie lub/i sprzężonymi niepełno sprawnościami – 35 miejsc statutowych;
 - 2) Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod kasztanami” w Ełku dla osób z zaburzeniami psychicznymi (schizofrenia) – 35 miejsc statutowych.

Na terenie powiatu ełckiego funkcjonują również 2 zakłady pracy chronionej, które zatrudniają ok. 65 osób niepełnosprawnych.

Kompleksowa rehabilitacja lecznicza, w której udział mogą brać osoby niepełnosprawne realizowana jest przez ZOZ Mazurskie Centrum Zdrowia „Pro-Medica” Sp. z o. o. w Ełku. W 2010 r. na oddziale rehabilitacji, pododdziale rehabilitacji kardiologicznej, ośrodku rehabilitacji dziennej oraz poradni rehabilitacyjnej z usług rehabilitacyjnych skorzystały 1204 osoby.

Na terenie powiatu ełckiego w 2010 r. działało także wiele organizacji działających na rzecz osób potrzebujących i niepełnosprawnych. Do najważniejszych i największych organizacji należą m. in.:

- Polski Związek Niewidomych Koło w Ełku – liczy 145 członków niepełnosprawnych;
- Caritas Diecezji Ełckiej - udzielono pomocy ok. 220 osobom niepełnosprawnym;
- Fundacja Reha – Vitae - udzielono pomocy ok. 80 osobom niepełnosprawnym;
- Stowarzyszenie „Adelfi” - udzielono pomocy ok. 35 osobom niepełnosprawnym;
- Stowarzyszenie pomocy humanitarnej im. św. Łazarza – udzielono pomocy ok. 120 osobom niepełnosprawnym;
- Stowarzyszenie na rzecz chorych długotrwale unieruchomionych „Niebieski parasol” -

udzielono pomocy ok. 305 osobom niepełnosprawnym;

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - oddział rejonowy w Ełku - liczy 70 członków niepełnosprawnych;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych "Przystań" przy Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej - liczy 65 członków niepełnosprawnych;
- Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Ełckiej - liczy 45 członków niepełnosprawnych;
- Stowarzyszenie Przyjaciół „Amazonki”, Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Chorych na SM w Ełku – liczy 50 członków niepełnosprawnych.

Do organizacji tych należy wiele osób niepełnosprawnych, które dzięki członkostwu w tych organizacjach otrzymują różnego rodzaju wsparcie. Organizacje działające na terenie powiatu spełniają również bardzo ważną rolę w integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Dzięki swojej działalności i wsparciu przyczyniają się do budowy otwartego i tolerancyjnego społeczeństwa obywatelskiego.

3.1 REHABILITACJA SPOŁECZNA

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym, a realizowana jest przede wszystkim przez wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych.

W ramach rehabilitacji społecznej realizuje się następujące działania:

- Opracowywanie i realizacja zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
 - Rehabilitacji społecznej;
 - Rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia;
 - Przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.
- Współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Udostępnianie na potrzeby pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz rocznej informacji z ich realizacji;
- Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności

- Opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;
- Dofinansowanie:
 - Uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
 - Sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
 - Zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym;
 - Zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej;
 - Likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
 - Rehabilitacji dzieci i młodzieży;
- Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2010 r. na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej wydatkowano kwotę w wysokości 266.295 zł.

W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ DOFINANSOWANO

Przedmiot dofinansowania	Ilość zrealizowanych wniosków	Wydatkowane środki w zł.
Turnusy rehabilitacyjne	96	66.363
Bariery techniczne	30	39.397
Bariery architektoniczne	15	21.794
Bariery w komunikowaniu się	22	21.972
Sprzęt rehabilitacyjny, środki pomocnicze i ortopedyczne	186	103.304
Sport, kultura, turystyka i rekreacja	6	13.465
RAZEM:	355	266.295

3.2 REHABILITACJA ZAWODOWA ORAZ ZATRUDNIANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego, przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Rehabilitacja zawodowa zajmuje się przywróceniem zdolności do aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Możliwości zarobkowania, twórczego działania są naturalną potrzebą człowieka. Rolą rehabilitacji zawodowej jest więc zrealizowanie tego postulatu poprzez naukę zawodu możliwego do wykonywania przy panującej dysfunkcji osoby niepełnosprawnej. Może to być preorientacja zawodowa, czy kształcenie dzieci i młodzieży od podstaw w zakresie pracy zawodowej. Rolą rehabilitacji zawodowej będzie też odpowiednie przystosowanie stanowisk pracy dla ludzi niepełnosprawnych, tworzenie warunków pracy chronionej, a w szczególnie trudnych sytuacjach stworzenie warunków do pracy chałupniczej.

W ramach rehabilitacji zawodowej realizuje się następujące działania:

- Współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Udostępnianie na potrzeby pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz rocznej informacji z ich realizacji;
- Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;
- Opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;
- Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie;
- Kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej;
- Współpraca z organami rentowymi i orzecznictwem w zakresie orzekania o niepełnosprawności;
- Współpraca z pracodawcami na otwartym rynku pracy;
- Doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub

rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne;

- Współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Ełku ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2010 r. na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej wydatkowano kwotę w wysokości 550.000 zł.

W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ ZREALIZOWANO

Nazwa zadania	Ilość zrealizowanych wniosków	Wydatkowane środki w zł.
Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy	15	404.851
Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	5	142.995
Szkolenia dla osób niepełnosprawnych	2	2.154
RAZEM:	22	550.000

3.3 OŚWIATA I EDUKACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Jednym z najważniejszych zadań, przed którymi stoi obecnie szkolnictwo Unii Europejskiej, jest pomoc uczniom niepełnosprawnym fizycznie i umysłowo. Bardzo popularna stała się w ostatnich latach idea szkół integracyjnych, gdzie w sposób zupełnie naturalny następuje proces asymilacji uczniów zdrowych z niepełnosprawnymi.

Przemiany zachodzące w szkolnictwie specjalnym polegają przede wszystkim na zmianie podejścia do niepełnosprawnego ucznia, na zwróceniu uwagi na jego indywidualne, zmienione przez dysfunkcje potrzeby oraz na podejmowaniu działań w celu stworzenia mu jak najlepszych warunków do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie. Doświadczenia wielu krajów pokazują, że integracji dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych najlepiej służą szkoły integracyjne, które są otwarte dla wszystkich dzieci z danej społeczności. To właśnie w szkołach i klasach integracyjnych dzieci i młodzież niepełnosprawna mogą osiągnąć najlepsze wyniki w nauce i zintegrować się ze społeczeństwem. Szkoły i klasy integracyjne sprzyjają w dużej mierze również uczniom zdrowym, którzy uczą się pomagać swoim niepełnosprawnym kolegom. Dzieci niepełnosprawne, które uczą się w szkołach z pełnosprawnymi rówieśnikami, w większym stopniu rozwijają swoje społeczne i zawodowe umiejętności, które są potrzebne w codziennym

życiu i na rynku pracy. Nauka w tej samej szkole jest nie tylko korzystna dla dzieci niepełnosprawnych, ale także dla ich pełnosprawnych kolegów. Pozwala im lepiej rozumieć, że osoby z niepełnosprawnością mają prawo do pełnego uczestnictwa i równości w społeczeństwie. Szkolnictwo integracyjne jest więc najskuteczniejszym środkiem budowania solidarności między dziećmi o specjalnych potrzebach i ich rówieśnikami.

Dzieci i młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi to uczniowie, którzy mają upośledzenia fizyczne, upośledzenia sensoryczne bądź poważne problemy w nauce lub też problemy emocjonalne, ale nie tylko. Pojęcie „uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych” jest szersze i obejmuje zarówno uczniów niepełnosprawnych fizycznie, psychicznie, intelektualnie, społecznie, jak również uczniów wybitnych. Zwrócenie uwagi na podmiotowość osób niepełnosprawnych jest wynikiem głębokich przemian, jakie dokonały się w świadomości naszego społeczeństwa. Wiąże się to ze zmianą hierarchii wartości i metod działania w wielu dziedzinach życia, wyzbyciem się uprzedzeń oraz dostrzeganiem partnera w każdym człowieku.

W powiecie ełckim obowiązek szkolny realizuje:

- 8 dzieci niepełnosprawnych w przedszkolach;
- 38 uczniów niepełnosprawnych w szkołach podstawowych;
- 4 uczniów niepełnosprawnych w szkołach gimnazjalnych;
- 225 uczniów niepełnosprawnych w szkole specjalnej;
- 70 uczniów niepełnosprawnych w szkołach średnich;
- 36 studentów niepełnosprawnych.

3.4 PROFILAKTYKA I OPIEKA ZDROWOTNA

Profilaktyka zdrowotna według Światowej Organizacji Zdrowia stanowi jeden z trzech działów nauk medycznych. Współczesna medycyna przesuwając swoje działania z form głównie leczniczych na działania profilaktyczne, co jest efektem postępu naukowo-technicznego oraz zwróceniem szczególnej uwagi na efektywność działań. Profilaktyka to działania zapobiegawcze, głównie medyczne, skierowane przeciwko chorobom. Profilaktyka jest szeregiem działań mających na celu zapobieganie chorobie bądź innemu niekorzystnemu zjawisku zdrowotnemu przed jej rozwinięciem się, poprzez kontrolowanie przyczyn i czynników ryzyka. Polega ona na zapobieganiu poważniejszym konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie.

Celem profilaktyki jest podjęcie szybkich i skutecznych działań przywracających zdrowie, ma ona również na celu zahamowanie postępu lub powikłań już istniejącej choroby. Dzięki temu prowadzi do ograniczenia niesprawności i inwalidztwa. Istotnym elementem profilaktyki jest także

zapobieganie powstawaniu niekorzystnych wzorów zachowań społecznych, które przyczyniają się do podwyższania ryzyka choroby. W warunkach życia codziennego czynności zapobiegawcze dotyczące jednostek, populacji i środowiska przenikają się nawzajem i są ze sobą ściśle powiązane. Zależnie od stopnia zagrożenia, według Światowej Organizacji Zdrowia, wyróżniamy trzy fazy profilaktyki:

- Pierwsza faza - profilaktyka wczesna ma na celu utrwalenie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia i zapobieganie szerzeniu się niekorzystnych wzorców zachowań, w odniesieniu do osób zdrowych. Obejmuje ona całokształt postępowania higienicznego i przeciwepidemicznego.

- Druga faza zwana także wtórna ma zapobiegać konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie. W tej fazie ważne jest wczesne wykrycie osób chorych w początkowym okresie choroby gdy dolegliwości jeszcze nie ma lub są tak słabo wyrażone, że pacjent nie zgłasza się do lekarza. Szczególnie ta faza ma znaczenie w chorobach najczęściej występujących w społeczności, dla której realizowana jest opieka zdrowotna. Korzyści tych działań to poprawa stanu zdrowia ludności, zmniejszenia ilości osób z powikłaniami chorób i niepełnosprawnością, zmniejszenia liczby zachorowań i zgonów, zwiększenia wykrywalności chorób we wczesnym stadium rozwoju, zwiększenia odsetka wyleczeń, krótszego leczenia i zmniejszenia absencji chorobowej.

- Profilaktyka III fazy zwana także metaprofilaktyką, której działania polegają na zapobieganiu utrwalaniu się niepomyślnych skutków choroby. Ta faza dotyczy osób, u których choroba już się rozwinęła i doprowadziła do ograniczenia funkcji ustroju na pewien czas lub do trwałej niepełnosprawności. Określana jest też jako zespół przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie liczby osób o przewlekłej niezdolności do pracy wśród ludności, droga obniżania zaburzeń funkcjonalnych organizmu jako następstwa określonej choroby. Działania w tej fazie polegają na systematycznym leczeniu oraz zapobieganiu utrwalaniu się niepomyślnych skutków choroby i przywrócenia w jak najkrótszym czasie utraconych funkcji poprzez wczesną i właściwą rehabilitację.

Na każdym etapie działań profilaktycznych znaczącą rolę odgrywa edukacja zdrowotna, która jest procesem, w trakcie którego ludzie uczą się dbać o zdrowie własne i innych osób. Koncentruje się ona na uświadamianiu związków między zdrowiem człowieka a jego stylem życia oraz środowiskiem fizycznym i społecznym. Edukacja zdrowotna obejmuje głównie działania informacyjne, których bezpośrednim celem jest ukształtowanie sprzyjających zdrowiu przekonań, motywacji i umiejętności, a co za tym idzie postaw zdrowotnych jednostki, które powinny prowadzić do realizacji zachowań służących zdrowiu.

W 2010 r. z usług rehabilitacyjnych skorzystały 1.204 osoby.

3.5 POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna umożliwia przewyższanie trudnych sytuacji życiowych tym osobom, które nie są w stanie same ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera je w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zapewnienie dostępności pomocy społecznej jest istotnym elementem tej pomocy. Osoby niepełnosprawne i ich rodziny w większym stopniu niż inne narażone są na wystąpienie trudności materialnych i życiowych. Osoby niepełnosprawne korzystają z pomocy finansowej, rzeczowej, wsparcia psychologów, z poradnictwa, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych. Pomoc tę świadczą gminne ośrodki pomocy społecznej, mops, dps- y , wtz, śds i PCPR-y. Wspieranie osób niepełnosprawnych w taki sposób, aby mogły one przebywać w swoim miejscu zamieszkania, czy z rodziną, jest istotne nie tylko ze względów psychologicznych lecz również ekonomicznych. Niewystarczająca jest bowiem liczba placówek opieki stacjonarnej, zaś opieka rodziny jest wielokrotnie nieporównywalna z żadną inną. Uwzględniając potrzeby osób w podeszłym wieku, obłożnie chorych i niepełnosprawnych, które wymagają pomocy w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, świadczone są usługi opiekuńcze w środowisku zamieszkania, które umożliwiają podtrzymywanie sprawności ruchowej, intelektualnej a także aktywność społeczną.

W 2010 r. z pomocy społecznej skorzystało około 1.182 osób niepełnosprawnych.

4. PRZESTRZEGANIE PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Prawa osób niepełnosprawnych gwarantowane są w Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483). Zapewnia ona prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 pkt. 2.). Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym, (art. 68), a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69). Sejm uchwalił 1 sierpnia 1997 r. Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych. W dokumencie tym, poza zdefiniowaniem prawa osób niepełnosprawnych do niezależnego i samodzielnego, aktywnego i wolnego od przejawów dyskryminacji życia, zawarto również katalog dziesięciu praw, wskazując tym samym najważniejsze obszary, w których niezbędne są intensywne działania.

Dokument podkreśla, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Prawa osób niepełnosprawnych są też przedmiotem regulacji ONZ w formie deklaracji pod nazwą Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych. Zasady zostały przyjęte podczas 48 sesji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w dniu 20 grudnia 1993 (Rezolucja 48/96). Choć zasady nie są prawnie wiążące, dokument podkreśla, że mogą stać się międzynarodowym prawem zwyczajowym, gdy zostaną uznane przez większość państw.

5. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Lp.	Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizator	Źródło finansowania	Termin realizacji
CEL DZIAŁANIA: DIAGNOZA WARUNKÓW ŻYCIA , PROBLEMÓW I POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE					
1.	Diagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie ełckim	1. Systematyczna analiza niepełnosprawności w powiecie ełckim pod względem rodzajów niepełnosprawności, płci, dzieci i młodzieży.	Powiat ełcki PCPR Ełk	Powiat ełcki	2011-2015
2. Powołanie zespołu doradczo – projektowego ds. aplikowania o środki unijne na rzecz osób niepełnosprawnych i bezrobotnych.		Powiat ełcki PCPR Ełk PUP Ełk	Powiat ełcki	2011 - 2015	
3. Utworzenie bazy danych o problemach i potrzebach osób niepełnosprawnych.		Powiat ełcki PCPR Ełk Ośrodki Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	Powiat ełcki	2011 - 2015	
4. Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych poprzez spotkania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych z organizacjami pozarządowymi.		PCPR Ełk Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych Organizacje pozarządowe	Powiat ełcki	2011 – 2015	

**CEL DZIAŁANIA: POPRAWA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA ORAZ ZAPEWNIENIE PEŁNEGO UDZIAŁU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W ŻYCIU SPOŁECZNYM**

1.	Integracja społeczna osób niepełnosprawnych	1. Organizowanie imprez sportowych, turystycznych, kulturalnych i rekreacyjnych	Powiat ełcki PCPR Ełk DPS Organizacje pozarządowe	Powiat ełcki Fundusze unijne Urząd Miasta Ełk PFRON Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		2. Poprawa stanu zdrowia osób niepełnosprawnych poprzez rehabilitację.	Powiat ełcki PCPR Ełk DPS Organizacje pozarządowe	Powiat ełcki PFRON Budżet Urzędu Miasta Ełku Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		3. Prowadzenie kampanii informującej i edukacyjnej mającej na celu kształtowanie właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych i starszych.	Powiat ełcki PCPR Ełk DPS Organizacje pozarządowe	Powiat ełcki PFRON Urząd Miasta Ełk Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		4. Realizacja projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych.	Powiat ełcki PCPR Ełk Ośrodki pomocy społecznej	Powiat ełcki Fundusze unijne Środki własne realizatorów	2011 - 2015
2.	Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	1. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny	PCPR Ełk NFZ Indywidualne osoby	PFRON Środki własne osób niepełnosprawnych	2011 - 2015

			niepełnosprawne	NFZ	
		2. Likwidacja barier w komunikowaniu się, architektonicznych i technicznych	PCPR Ełk Indywidualne osoby niepełnosprawne	PFRON Środki własne osób niepełnosprawnych	2011 - 2015
3.	Organizowanie pomocy w sytuacji długotrwałej choroby	1. Pomoc instytucjonalna – umieszczenie w domach pomocy społecznej	Powiat ełcki DPS MOPS Ośrodki pomocy społecznej	Powiat ełcki PFRON Środki własne realizatorów Środki osób skierowanych Inne środki	2011 - 2015
		2. Podnoszenie standardu warunków bytowych mieszkańców domów pomocy społecznej	Powiat ełcki PCPR Ełk DPS	Powiat ełcki PFRON Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		3. Świadczenia usług rehabilitacyjnych przez zespół rehabilitacyjny DPS dla środowiska lokalnego	DPS Nowa Wieś Ełcka	Środki własne realizatora	2011 - 2015
4.	Ograniczanie skutków niepełnosprawności	1. Inicjowanie tworzenia punktów wypożyczalni sprzętu ortopedycznego i środków pomocniczych dla osób niepełnosprawnych	Powiat ełcki PCPR Ełk Placówki zdrowotne DPS Ośrodki pomocy społecznej Organizacje pozarządowe	Powiat ełcki PFRON Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		2. Organizacja działań mających na celu zapobieganie niepełnosprawności oraz przyczyn ich powstawania	Powiat ełcki PCPR Ełk	Powiat ełcki Fundusze unijne	2011 - 2015

		3. Inicjowanie działań w zakresie promowania zdrowego stylu życia	Powiat ełcki PCPR Ełk Pro – Medica Ełk	Powiat ełcki Pro – Medica Ełk	2011 - 201
		4. Podejmowanie działań zmierzających do doposażenia placówek rehabilitacji i instytucji w sprzęt rehabilitacyjny	Powiat ełcki PCPR Ełk Placówki zdrowotne DPS	Powiat ełcki PFRON Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		5. Likwidacja barier architektonicznych w zakładach opieki zdrowotnej i placówkach rehabilitacyjnych	Powiat ełcki PCPR Ełk Placówki zdrowotne	Powiat ełcki PFRON Środki własne realizatorów	2011 - 2015
5.	Wspieranie integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej ze środowiskiem szkolnym	1. Likwidacja barier architektonicznych w placówkach edukacyjnych	Powiat ełcki PCPR Ełk Wydział edukacji	Powiat ełcki PFRON Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		2. Organizacja festynów integracyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	Powiat ełcki PCPR Ełk Wydział edukacji	Powiat ełcki PFRON Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		3. Zwiększanie oddziałów i klas integracyjnych w przedszkolach i szkołach	Powiat ełcki PCPR Ełk Wydział edukacji	Powiat ełcki PFRON Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		4. Wyrównywanie w szkołach szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	Powiat ełcki PCPR Ełk Wydział edukacji	Powiat ełcki PFRON Fundusze unijne	2011 - 2015

				Środki własne realizatorów	
		5. Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla osób niepełnosprawnych	Powiat ełcki PCPR Ełk Wydział edukacji	Powiat ełcki PFRON Fundusze unijne Środki własne realizatorów	2011 - 2015
6.	Likwidacja barier transportowych	1. Pozyskanie dofinansowania do zakupu środka transportu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych	Pro – Medica Ełk DPS Nowa Wieś Ełcka	Środki własne realizatorów PFRON Fundusz Pracy	2011 - 2015
CEL DZIAŁANIA: AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
1.	Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych	1. Udzielanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności dla osób niepełnosprawnych.	PUP Ełk	PFRON Fundusz Pracy	2011- 2015
		2. Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy osobom niepełnosprawnym.	PUP Ełk	PFRON Fundusz Pracy	2011- 2015
		3. Szkolenia osób niepełnosprawnych.	Powiat ełcki PCPR Ełk PUP Ełk	Fundusze unijne PFRON Fundusz Pracy	2011- 2015
2.	Pomoc w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych poprzez aktywne formy	1. Organizowanie staży dla osób niepełnosprawnych.	Powiat ełcki PCPR Ełk PUP Ełk	Fundusze unijne PFRON Fundusz Pracy	2011- 2015

	przeciwdziałania bezrobociu	2. Organizowanie subsydiowanych miejsc pracy (prace interwencyjne) oraz zwiększenie zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych.	Powiat ełcki PCPR Ełk PUP Ełk DPS Nowa Wieś Ełcka Pro – Medica Ełk	Fundusze unijne PFRON Fundusz Pracy Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		3. Organizacja zakładu pracy chronionej i zakładu aktywności zawodowej.	Powiat ełcki Lokalni pracodawcy	Powiat ełcki PFRON Fundusze unijne	
3.	Doradztwo i poradnictwo zwiększające potencjał zawodowy i możliwości uzyskania pracy przez osoby niepełnosprawne	1. Warsztaty z zakresu aktywnego poszukiwania pracy.	PUP Ełk PCPR Ełk Ośrodki pomocy społecznej	Fundusze unijne Środki własne realizatora	2011- 2015
		2. Spotkania w Klubie Pracy.	PUP Ełk	Fundusze unijne Środki własne realizatora	2011- 2015
		3. Udzielanie poradnictwa indywidualnego i grupowego osobom niepełnosprawnym.	PUP Ełk PCPR Ełk Ośrodki pomocy społecznej	Fundusze unijne Środki własne realizatora	2011- 2015
CEL DZIAŁANIA: WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN, ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
1.	Działania wspierające osoby niepełnosprawne i ich rodziny	1. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych	Powiat ełcki Urząd Miasta Ełk PCPR Ełk	Powiat ełcki Fundusze unijne Środki finansowe jednostek	2011 - 2015

		Placówki służby zdrowia Organizacje pozarządowe Ośrodki pomocy społecznej	samorządu terytorialnego Środki własne realizatorów	
	2. Przeszkolenie dla potrzeb jednostek samorządowych tłumaczy języka migowego.	Powiat ełcki Urząd Miasta Ełk PCPR Ełk PUP Ełk Placówki służby zdrowia Organizacje pozarządowe Ośrodki pomocy społecznej	Powiat ełcki Fundusze unijne Środki finansowe jednostek samorządu terytorialnego Środki własne realizatorów	2011 - 2015
	3. Włączenie asystent osoby niepełnosprawnej jako stałego elementu systemu wsparcia.	Powiat ełcki Urząd Miasta Ełk PCPR Ełk Placówki służby zdrowia Organizacje pozarządowe Ośrodki pomocy społecznej	Powiat ełcki Fundusze unijne Środki finansowe jednostek samorządu terytorialnego Środki własne realizatorów	2011 - 2015
	4. Utworzenie punktu informacyjnego dla osób niepełnosprawnych.	Powiat ełcki PCPR Ełk	Powiat ełcki Fundusze unijne PFRON	2011 - 2015
2.	Opieka społeczna i medyczna nad osobami niepełnosprawnymi			
	1. Utworzenie środowiskowego domu samopomocy.	Powiat ełcki PCPR Ełk	Powiat ełcki Budżet województwa	2011 - 2015
	2. Utworzenie zakładu aktywności zawodowej	Powiat ełcki	Powiat ełcki	2011 - 2015

			PCPR Ełk	Budżet województwa	
		2. Szkolenie osób do pomocy osobom niepełnosprawnym.	Powiat ełcki PCPR Ełk	Powiat ełcki Fundusze unijne	2011 - 2015
3.	Bezpieczeństwo i ochrona prawna osób niepełnosprawnych	1. Zapewnienie kontroli przestrzegania prawa wobec osób niepełnosprawnych przebywających w domach opieki społecznej, wtz, śds.	Powiat ełcki PCPR Ełk	Powiat ełcki Środki własne realizatorów	2011 - 2015
		2. Udzielanie informacji na temat praw przysługujących osobom niepełnosprawnym.	Powiat ełcki PCPR Ełk	Środki własne realizatorów	2011 - 2015
CEL DZIAŁANIA: ZINTEGROWANIE DZIAŁAŃ SAMORZĄDÓW I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
1.	Współpraca samorządów lokalnych w zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych	1. Opracowywanie i wdrażanie projektów działań na rzecz osób niepełnosprawnych	Powiat Ełcki PCPR Ełk PUP Ełk Ośrodki pomocy społecznej Organizacje pozarządowe Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	Powiat ełcki Środki własne realizatorów Fundusze unijne PFRON	2011 - 2015
		2. Okresowe spotkania jednostek samorządu terytorialnego z przedstawicielami samorządu terytorialnego powiatowego i miejskiego w celu omówienia realizacji zadań na rzecz osób	Powiat Ełcki PCPR Ełk PUP Ełk Ośrodki pomocy społecznej	Powiat ełcki Środki własne realizatorów Fundusze unijne	2011 - 2015

		niepełnosprawnych	Wydział edukacji Organizacje pozarządowe Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych		
		3. Konsultowanie tworzonych programów z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych	Powiat Ełcki PCPR Ełk PUP Ełk Ośrodki pomocy społecznej Organizacje pozarządowe Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	Środki własne realizatorów	2011 - 2015
2.	Współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi	1. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w realizacji statutowych zadań	Powiat Ełcki PCPR Ełk Organizacje pozarządowe	Powiat ełcki Budżet Urzędu Miasta w Ełku	2011 - 2015
2. Włączenie organizacji pozarządowych w proces konsultacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych		Powiat Ełcki PCPR Ełk Organizacje pozarządowe	Środki własne realizatorów	2011 - 2015	
3. Udział organizacji pozarządowych w realizacji zadań powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych		Powiat Ełcki PCPR Ełk Organizacje pozarządowe	Środki własne realizatorów	2011 - 2015	
4. Wzmocnienie roli wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych		Powiat Ełcki PCPR Ełk Organizacje pozarządowe	Środki własne realizatorów	2011 - 2015	

